

דו"ח הביקורת הפנימית
רישוי עסקים

ד' תמוז תשע"ו
10 יולי 2016

לכבוד : מר יורם קרין - ראש מועצה אזורית עמק המעינות
גברת שוש מאיר - יו"ר וועדת הביקורת – מ.א. עמק המעינות
מר רזיאל כוכבי - חבר וועדת הביקורת – מ.א. עמק המעינות
מר גד גור - חבר וועדת הביקורת – מ.א. עמק המעינות

הנדון: רישוי עסקים

נכבדי ,
בהתאם לתוכנית הביקורת השנתית , ערך מבקר המועצה ביקורת בנושא רישוי עסקים.

הביקורת התמקדה ב :

1. בדיקת נאותות הליך רישוי העסקים ועמידה בדרישות החוקיות .
2. בדיקת יעילות הפיקוח והבקרה של מחלקת רישוי העסקים.
3. מעקב תיקון הליקויים שעלו בדו"ח האגף לרישוי עסקים ואתרי רחצה במשרד הפנים מיום 3 יולי 2012.

הביקורת הציגה את ממצאיה למבוקרים בכתב, וקיבלה את תגובותיהם בכתב.
ממצאי הביקורת , תגובות המבוקרים במלואן והמלצות הביקורת נכללו בגוף הדו"ח .

בברכה,
זועבי עלאא – רו"ח
מבקר פנים ונציב תלונות הציבור
מועצה אזורית עמק המעינות

- העתקים : 1- מר ירון שפיר- סגן ראש מועצה אזורית עמק המעינות.
2- מר מוטי מרדכי גזבר מועצה אזורית עמק המעינות.
3- גברת מיה גומא להב- מזכירת המועצה.
4- מר רביב מור – מנהל האגף המוניציפאלי.
5- מר יעקב קדוש – מנהל מחלקת רישוי עסקים.

מבוא

כללי

בהתאם לתוכנית הביקורת השנתית, ערך מבקר המועצה בחודשים פברואר – יוני 2016 ביקורת בנושא רישוי עסקים.

לפני הצגת ממצאי הדו"ח, מן הראוי לציין :-

1- עבודת הביקורת מושפעת מסיכוני הביקורת שהם :-

סיכון מובנה (Inherent Risk) שמשמעו, הסיכון שיתרת חשבון או סוג עסקאות יהיו חשופים להצגה מוטעית באופן נפרד או במשולב, שעשויה להיות מהותית, ללא קשר לקיומה של בקרה פנימית.

סיכון בקרה (Control Risk) שמשמעו, הסיכון שהצגה מוטעית, באופן נפרד או במשולב, שיכולה להתייחס ליתרת חשבון או לסוג עסקאות ואשר עשויה להיות מהותית, לא תימנע, או לא תיחשף ותתוקן בעיתוי מתאים, באמצעות המערכת החשבונאית והבקרה הפנימית.

סיכון חשיפה (Detection Risk) שמשמעו, הסיכון שהבדיקות המבססות

(Substantive Procedures) אותם נוקט המבקר לא יחשפו הצגה מוטעית, באופן נפרד או במשולב, שקיימת ביתרת חשבון או בסוג עסקאות ואשר עשויה להיות מהותית.

2- הביקורת הינה מדגמית, ולכן אין הכרח שהביקורת תחשוף את כל הליקויים הקיימים.

1- מטרת הביקורת

- 1- בדיקת נאותות הליך רישוי העסקים ועמידה בדרישות החוקיות כפי שהוגדרו ב:
  - א- חוק רישוי עסקים, התשכ"ח 1968 – להלן החוק
  - ב- תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות) (תיקון) התשע"ג 2012.
  - ג- צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) תשע"ג-2013.
- 2- בדיקת יעילות הפיקוח והבקרה של מחלקת רישוי העסקים.
- 3- מעקב תיקון ליקויים שעלו בדו"ח האגף לרישוי עסקים ואתרי רחצה במשרד הפנים מיום 3 יולי 2012.

2- נוהלי הביקורת שננקטו, הפעולות שבוצעו

- א- למידת החוקים, התקנות והנהלים, ולמידת תהליכי העבודה .
- ב- קיום ישיבות עם מנהל מחלקת רישוי עסקים במועצה .
- ג- עיון בבקשות שהוגשו ובמסמכים שצורפו לבקשות .
- ד- הצלבת המידע והנתונים מהמערכת הממחשבת (מידע שוטף ומידע משנים קודמות המתועד במערכת).
- ה- הצלבת מידע עם מחלקת הגביה.
- ו- הצלבת מידע עם הוועדה לתכנון ובניה.

3- רקע

חוק רישוי עסקים, התשכ"ח 1968 (להלן החוק) התקנות והצווים שהותקנו על פיו מסדירים את תחום רישוי העסקים.

החוק קובע מי הם העסקים טעוני הרישוי, קובע את סוגי רישיונות העסק הקיימים, התנאים למתן רישיונות ומי הם הגופים אשר בסמכותם לתן רישיון בתחום אחריותם.

החוק קובע מה הן הדרכים לאכיפת החוק על מי שמנהל עסק טעון רישוי בלא רישיון או שלא על פי התנאים שנקבעו.

בחוק נקבע ששר הפנים רשאי לקבוע בצווים אילו עסקים יהיו טעוני רישוי ולהגדירם, כדי להבטיח את קיום המטרות שקבע החוק.

בשנת 2010 אישרה הכנסת רפורמה ברישוי עסקים, רפורמה זו נכנסה לתוקף בהדרגה החל מנובמבר 2013, במסגרת הרפורמה הוכנסו שינויים רבים כגון תוקף רישיון עסק, שימוש ברישיון מזורז ועוד.

3.1 רישיון עסק

כל עסק המוגדר כטעון רישוי חייב ברישיון לפתיחת העסק וניהולו, בהתאם לחוק רישוי עסקים, התקנות והצווים הנלווים.

רישיון עסק נועד להבטיח שננקטו כל האמצעים והסידורים המתאימים להפעלתו התקינה של העסק ע"פ מטרות החוק לטובת הציבור הרחב.

3.2 מטרות חוק רישוי עסקים התשכ"ח 1968 הינן להבטיח :

- א - איכות נאותה של הסביבה לרבות מניעת מפגעים ומטרדים.
- ב - למנוע סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני מעשי שוד והתפרצות.
- ג - להבטיח את בטיחותם של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו.
- ד - למנוע סכנות של בעלי חיים ולמנוע זיהום של מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות.
- ה - להבטיח את בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים.
- ו - להבטיח קיום הדינים הנוגעים לתכנון ובניה ולשירותי כבאות.

3.3 צו לרישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) תשע"ג 2013 - (להלן "הצו")

(הצו מחליף את צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי התשנ"ה 1995)

צו רישוי עסקים מגדיר רשימת העסקים הטעונים רישוי, ומסווג את העסקים השונים ע"פ פעילותם ומגדיר רשימה של גורמי רישוי פנימיים וחיצוניים אשר נדרשים לאשר את פעילות העסק טרם הנפקת רישיון העסק.

בהתאם לקבוע בצו לרישוי עסקים, מפנה מחלקת רישוי עסקים בקשות לאישור אל גורמי הרישוי השונים (משטרה, כיבוי אש, משרד הבריאות וכו') בהתאם לדרישות החוק ומטרותיו.

להלן קבוצות העסקים טעוני רישוי שנקבעו בצו:

1- בריאות רוקחות וקוסמטיקה

2- דלק ואנרגיה.

3- חקלאות ובעלי חיים.

4- מזון.

5- מים ופסולת.

6- מסחר ושונויות.

7- עינוג ציבורי, נופש וספורט.

8- רכב ותעבורה.

9- שירות שמירה ואבטחה, נשק ותחמושת.

10- תעשייה, מלאכה כימיה ומחצבים.

כמוכן הצו מפרט בתוספת-עבור כל קבוצה מהקבוצות הנ"ל את הפרטים שלהלן :-

א- מטרת הרישוי.

ב- אם ניתן להנפיק היתר מזורז.

ג- תוקף הרישיון.

ד- אם ישנו חיקוק נוסף המחייב את העסק בהתאם לסוגו ומאפייניו.

3.4 גורמי הרישוי

1- בכל רשות מקומית קיימת "רשות רישוי" שבסמכותה להוציא רישיון לעסק.

בראש הרשות עומד ראש הרשות המקומית אלא אם הוא האציל מסמכותו לאחר לפעול בשמו.

2- קיימים גורמי רישוי משניים ברשות המקומיים והם: מחלקת הנדסה, וועדה מקומית לתכנון

ובניה, מחלקת איכות סביבה, הפיקוח העירוני, מחלקת תברואה, מחלקת מים וביוב.

המחלקות הנ"ל מקיימות יחסי גומלין עם מחלקת רישוי עסקים לאורך תהליך הרישוי.

3.5 נותני אישור :

הינם גורמים מקצועיים במשרדי הממשלה שהוסמכו ע"י השרים הנוגעים בדבר לתת אישור מטעמם לרישיון והם :

- 1- משטרת ישראל.
- 2- שירותי הכבאות.
- 3- משרד הבריאות.
- 4- המשרד לאיכות הסביבה.
- 5- משרד החקלאות.

3.6 גורמים אחרים (ע"פ חיקוק אחר)

עבור חלק מהעסקים, קבלת רישיון עסק מותנה בקבלת אישור מוקדם של גורם ממשלתי אחר שאינו כלול ברשימת נותני האישור לעיל, (לדוגמא קבלת רישיון למוסך מותנית בקבלת רישיון מקצועי למוסך מטעם משרד התחבורה).

3.7 תנאים לקבלת רישיון עסק.

רשות הרישוי או נותן רישוי רשאים להתנות הוצאת רישיון עסק בשלושה סוגים של תנאים שבאים להבטיח את קיום מטרות הרישוי :

תנאי מוקדם : תנאי שיש לקיימו לפני שיינתן הרישיון.

תנאי ברישיון : כאשר הרישיון כולל בתוכו תנאים שיש לקיימם דרך קבע בעת הפעלת העסק.

תנאי נוסף : תנאי שהוסיפו לרישיון או להיתר הזמני, לאחר שהוצא.

4. עיקר הממצאים :

4.1 כוח אדם ומשאבים

במחלקת רישוי עסקים מועסק עובד אחד שמנהל את מחלקת רישוי עסקים וזה בנוסף לתפקידו כמנהל מחלקת אחזקה ותברואה במועצה, והוא מכהן בתפקידו מעל לעשרים שנה. לשאלת הביקורת בעניין היקף התעסקותו ברישוי עסקים ביחס למשרתו הוא טען שהחלוקה הינה כדלקמן : 40% משעות העבודה מוקצות לעיסוק ברישוי עסקים. 60% שאר שעות העבודה מוקצות לשאר העיסוקים (מנהל מחלקת אחזקה). לשאלת הביקורת בדבר יציאה להשתלמויות וקבלת עדכונים מקצועיים אז מנהל מחלקת רישוי עסקים אישר שהוא יוצא פעם בשנה להשתלמות בת מספר ימים, ללמידה והתעדכנות. בנוסף הוצג לביקורת העתקים מפרסומים מקצועיים שנשלחו אליו ע"י איגוד מנהלי מחלקות רישוי עסקים ברשויות המקומיות.

המלצת הביקורת :

למחלקת רישוי עסקים תפקידים רבים, וכפי שיתואר בהמשך הדו"ח, תפקידים אלה אינם ממולאים בצורה אופטימאלית. הואיל והחשיפה לסיכונים גבוה, והואיל ונושא רישוי העסקים הינו נושא חשוב אז הביקורת ממליצה לבחון את היקף משאבי כוח האדם המוקצים לצורך ביצוע העבודה במחלקה. נקודה נוספת שראויה להתייחסות, המחלקה מופעלת ע"י עובד אחד, ואין ממלא מקום או מחליף שיוכל להפעיל את המחלקה בהיעדרותו של העובד. על המועצה לדאוג לכך שיוכשר עובד נוסף למילוי תפקיד חיוני זה בעת הצורך.

תגובת המבוקרים :

המלצה לסיוע בעבודות (מזכירות, תיוק, הקלדות, מעקב) בהיקף של 4 ש"ע (שבועיות). מנהל האגף יביא זאת להמלצה בתקציב 2017.

4.2 נוהלי עבודה

במועצה קיים נוהל עבודה אחד (שאושר רק לאחרונה) בנושא רישוי עסקים שמתמקד במתן רישוי לאירועים תחת כיפת השמים.

הנוהל הינו בנושא ספציפי, ואינו מהווה נוהל עבודה לעבודת המחלקה השוטפת. לשאלת הביקורת, טען מנהל מחלקת רישוי עסקים שנוהל העבודה הינו המערכת הממוחשבת.

המלצת הביקורת

הביקורת רואה חשיבות בכתיבת נוהלי עבודה המפרטים את הליך מתן רישיון עסק בהתאם לחוק והתקנות, המגדירים את תפקידיהם ותחומי אחריותם של העוסקים בתחום רישוי עסקים. הנוהל הנדרש יהווה כלי עבודה שיצמצם משמעותית את האפשרות שיפלו פגמים בעבודת מחלקת רישוי עסקים.

כתיבת נוהל עבודה מסודר תשיג שלוש מטרות :

- 1- שימור הידע והניסיון שנצבר במהלך השנים.
- 2- שמירה על יעילות וחיסכון שתגרום לפריון גבוה בעבודה.
- 3- שיפור רמת השירות לתושב.

תגובת המבוקרים :

קיים נוהל/מסלול להוצאת רישיון עסק .

ייכתב נוהל תואם למסלול עד 31/12/2016.

4.3 חתימה על רישיון עסק

חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 מגדיר את ראש הרשות המקומית כראש רשות הרישוי. לכן, ראש המועצה מתוקף תפקידו כראש רשות הרישוי הוא זה שחותם על הרישיונות לעסקים. ע"פ חוק ראש המועצה יכול להאציל מסמכותו זו לעובד אחר וזה רק לאחר קבלת אישור המועצה.

4.4 מחשוב

במחלקת רישוי עסקים משתמשים בתוכנת "רמה" שהינה מערכת מידע ממוחשבת המרכזת את המידע הקיים במחלקה לגבי העסקים טעוני הרישוי הפועלים בתחום המועצה . התוכנה מאפשרת :

- 1- הזנת בקשות רישוי חדשות , הנפקת אישורים , ומשלוח בקשות לאישור לגופים שהינם נותני אישורים כגון כיבוי אש, משטרה וכו'.
- 2- מעקב שוטף ועדכון נתונים וסטטוס לכל עסק הקיים במערכת הממוחשבת.
- 3- מעקב ובקרה על הליכי רישוי הפיקוח והאכיפה, וקבלת התראות בצורה אוטומטית.
- 4- הפקת דו"חות ניהוליים .
- 5-סריקת מסמכים וצירופם לתיק של העסק.

המלצת הביקורת

הואיל וכל המידע הקיים על העסקים מאוחסן במערכת וכל החומר נסרק למערכת הממוחשבת אז הביקורת מדגישה את החשיבות לשמור גיבויים יומיים ולשמור יותר מעותק אחד, וזה ע"מ למנוע מצב של אובדן חומר חשוב. הביקורת ממליצה מעת לעת לבדוק את הגיבויים אם תקינים ושניתן להיעזר בהם במקרה הצורך.

תגובת המבוקרים

1- בכל יום מבוצעת שמירה ואכסון ב 3 מקומות גיבוי.

א – שרת המועצה

ב- גיבוי חיצוני

ג- גיבוי פנימי (של מחלקת רישוי עסקים)

4.5 שמירה ואחסון תיקים ובקשות

כעיקרון המסמכים נסרקים לתוכנת רמה , ובמקביל המסמכים נשמרים בתיקים פיזיים השמורים במשרדו של מנהל המחלקה . לכל עסק יש תיק, התיקים ממוינים לפי קבוצות רישוי ומספר סידורי של התיק. התיקים מכילים את המסמכים הנדרשים כגון מפה מצבית, תרשים סביבה, קבלה על תשלום אגרה, אישורים של נותני אישורים כגון משטרה , משרד הבריאות . הביקורת מצאה מתחת לשולחן של מנהל המחלקה ערמה גדולה של מסמכים המחכים לתיוק וסריקה . הערמה כללה רישיונות עסק , התכתבויות ומסמכים.

לטענת מנהל המחלקה כל המסמכים נסרקו למערכת הממוחשבת אך טרם הספיק לתייק את המסמכים בתיקים הפיזיים (כזכור הוא עובד לבד ואין לו מזכירה שתוכל לעזור לו במשימת התיק).
מבדיקה מדגמית שנעשתה ע"י הביקורת נמצאו תיקים של עסקים שכללו מסמכים השייכים לעסקים אחרים....
משמעות הדבר שקיימת חשיפה לאובדן מסמכים חשובים .

המלצת הביקורת

הקצאת כ"א אדם נוסף לטיפול בעבודות המזכירות ואדמיניסטרציה במחלקה (צילום סריקה ותיק מסמכים) עשויה להקל את עומס העבודה שמנהל המחלקה מתמודד אתו באופן יומיומי .
עומס העבודה הנ"ל גורם לטיפול חפוז בתיקים, ומונע את האפשרות לביצוע פעולות יזומות לאיתור עסקים חדשים , או לאכוף עמידת עסקים קיימים בתנאי הרישיון שהם קיבלו.

תגובת המבוקרים

כל המסמכים תויקו, הבלגן נגרם מבלבול שנעשה בתיקים – הליקוי תוקן

4.6 מידע כללי וספציפי לציבור

הביקורת בדקה את המידע המופיע באתר המועצה על מחלקת רישוי עסקים .
המידע הזמין באתר מסתכם בפרטי התקשרות (טלפון פקס, מייל), ושתפקיד המחלקה הינו :
- אחריות על הוצאת רישיונות לעסקים, פיקוח ותקנות רישוי.
- פיקוח תברואתי בעסקים ובמוסדות ציבוריים.
- אחריות על היתרי רעלים לעסקים, חקלאים וכו'.

המלצת הביקורת

לדעת הביקורת מן הראוי שדף המידע יכלול מידע מפורט יותר שיכלול בין השאר :
א- הסבר על תהליך הרישוי- מדריך לעסקים חדשים.
ב- רשימת המסמכים והאישורים שיש להמציא להגשת בקשה לרישיון עסק.

ג- לוחות זמנים.

ד- טפסים שימושיים.

ה- קישור לתשלום אגרת רישוי באופן מקוון.

ו- סטטוס טיפול בבקשה (ע"פ מספר בקשה ותעודת זהות).

ז- רשימת העסקים בעלי רישיון עסק.

ח- רשימת העסקים שאין להם רישיון עסק.

יש לציין שהנגשת המידע לעיל לתושב, תייעל את תהליכי העבודה ותביא להקלת תהליך הרישוי ותקל על התושבים שירצו לפנות למחלקה לבדיקת האפשרות לקבלת רישיון עסק . בנוסף, פרסום מידע על עסקים שקיבלו רישיון עסק מהווה יתרון לאותם עסקים, ויעודד עסקים ללא רישיון לפעול להשגת רישיון עסק שיעיד על כך שהעסק נקט כל האמצעים והסידורים המתאימים להפעלתו התקינה של העסק ע"פ מטרות החוק לטובת הציבור הרחב.

בנוסף לאמור לעיל, הרפורמה ברישוי עסקים שכבר נכנסה לתוקף מבוססת על ארבעה ערכים :

ערך היעילות

ערך השקיפות

ערך ההוגנות

ערך הזמינות

אי הכללת המידע הנדרש באתר המועצה ימנע השגת ארבעת הערכים הנ"ל וזה יטרפד את יישום הרפורמה .

תגובת המבוקרים

א- תהליך הפרסום באתר יעלה את היעילות, השקיפות, ההוגנות והזמינות .

יבוצע עד סוף השנה 31/12/2017 בשיתוף עם שרית.

ב- ישנה בעיה בחוסר תיאום/עידכון לגבי עסקים חדשים או ישנים שחלים עליהם שינויים במבנה.

לטיפול מול גורמי הנדסה ומחלקת גביה/ארנונה.

4.6 תכנית עבודה

הביקורת ביקשה לבדוק האם ישנה תכנית עבודה מוכנה כתובה ומסודרת , והסתבר שאין למחלקה תכנית כזו.

המלצת הביקורת

לדעת הביקורת מן הראוי שתהיה תכנית עבודה שתיתן מענה לדרישות שלהלן :

- 1- איתור כל העסקים טעוני רישוי בתחום המועצה.
- 2- פיקוח ובקרה יזומה על תיקים קיימים.
- 3- הפעלת מערך אכיפה .
- 4-טיפול בשינויים וההתאמות הנדרשות לאחר כניסת הרפורמה ברישוי עסקים.

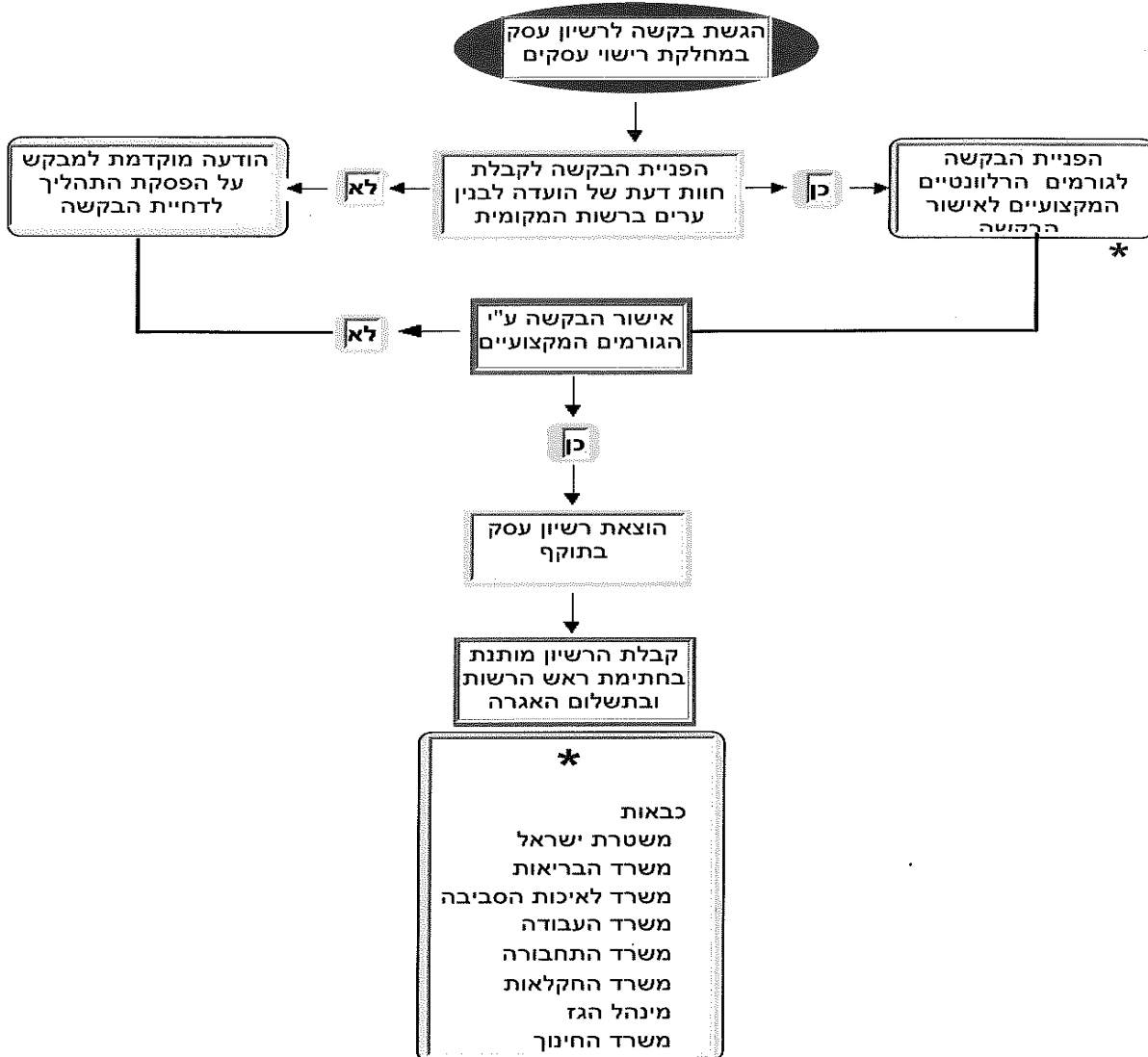
תגובת המבוקרים

- 1 - אין מערך פיקוח במועצה.
- 2 - איתור עסקים חדשים מתבצע במס' ערוצי מידע כגון עיתונים מקומיים, פרסומים בעמק , דרך מחלקת הנדסה , מחלקת גביה.
- 3 - ממליצים להוסיף תקן של חצי משרה של פקח רישוי עסקים – יובא בתקציב 2017 ע"י מנהל אגף מוניציפאלי.

4.7 תמצית תהליך הרישוי

להלן תרשימים המתאר את התהליך למתן רישיון עסק:

תהליך למתן רישיון עסק

4.8 תמצית נתוני רישוי עסקים

הביקורת קיבלה ממחלקת רישוי עסקים את נתונים עדכניים על העסקים הטעונים רישוי בפועלים בתחום המועצה שהסתכמו כדלקמן :

קבוצה	מספר העסקים טעוני רישוי	מספר העסקים הפועלים ללא רישוי	שיעור העסקים ללא רישוי
בריאות וקוחות וקוסמטיקה	-	-	-
דלק ואנרגיה	13	2	15.38%
חקלאות, בעלי חיים	61	10	16.39%
מזון	124	25	20.16%
מים ופסולת	14	3	21.43%
מסחר ושונוות	13	-	-
עינוג ציבורי נופש וספורט	44	6	13.64%
רכב ותעבורה	17	1	5.88%
שירותי שמירה ואבטחה	3	1	33.33%
תעשייה, מלאכה, כימיה ומחצבים	41	9	21.95%
סה"כ	330	57	17.27%

המלצת הביקורת

הטבלה לעיל מראה שיישנם 330 עסקים טעוני רישוי הפועלים בתחום המועצה כאשר מתוכם 57 עסקים חסרי רישיון עסק, שהם מהווים 17.27% מהעסקים הטעונים רישוי.

- א- הביקורת מבקשת לסייג כי הנתונים המוצגים בטבלה כוללת את העסקים שרשומים במחלקת רישוי עסקים, ואינה כוללת עסקים שעלולים להיות פעילים ואין מידע עליהם במועצה.
- ב- אומנם שיעור העסקים חסרי הרישיון מסך העסקים הטעונים רישוי הינו נמוך יחסית (בהשוואה לרשויות אחרות) אך במועצה אזורית עמק המעינות תמיד ישאפו ל 100% הצלחה, לכן יש לפעול במרץ להשגת 100% עסקים בעלי רישיון.

4.9 פיקוח ואכיפה

כאמור, מטרות חוק רישוי עסקים התשכ"ח 1968 הינן להבטיח :

- א - איכות נאותה של הסביבה לרבות מניעת מפגעים ומטרדים.
- ב - למנוע סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני מעשי שוד והתפרצות.
- ג - להבטיח את בטיחותם של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו.
- ד - למנוע סכנות של בעלי חיים ולמנוע זיהום של מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות.
- ה - להבטיח את בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים.
- ו - להבטיח קיום הדינים הנוגעים לתכנון ובניה ולשירותי כבאות.

המלצת הביקורת

ללא פיקוח ואכיפה, לא נוכל ליישם הוראות חוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 ותקנותיו,

ולא נוכל להשיג את המטרות החשובות ביותר שעומדות מאחורי החוק.

לכן, ע"מ שנוכל להשליט סדר בכל הנושא של רישוי עסקים יש לפעול במספר מישורים :

1- איתור עסקים ללא רישוי והכנסתם לתהליך רישוי מסודר.

לצורך ביצוע המטלה בצורה נאותה, יש לשלב כוחות ולסנכרן מידע עם מחלקת הגביה, ועם

הוועדה לתכנון ובניה אשר מפעילות פקחים בשטח ומקבלות כל הזמן מידע עדכני על פתיחת

עסקים.

לדעת הביקורת, ראוי ששיתוף המידע יהיה דו-סטרי, כך שמחלקת רישוי עסקים תעביר את

המידע שיש לה על עסקים למחלקת הגביה ולמחלקת הנדסה וזה ע"מ שאותם עסקים ישלמו את

המיסים שיחולו עליהם, וע"מ לשמור על דיני התכנון והבניה.

2- על מחלקת רישוי עסקים לבצע מיפוי כל העסקים בתחום המועצה, ולאתר עסקים הפועלים ללא

רישיון, ולאתר עסקים טעוני רישוי הפועלים באופן שאינו תואם לרישיון שקיבלו ממחלקת רישוי

עסקים (שינוי עיסוק, שינויים במבנה, שינוי בעלות).

3- הפעלת צעדי אכיפה נגד עסקים ללא רישיון שלא יעשו צעדים ממשים להשגת רישיון עסק.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף מוניציפאלי יגיש המלצה להוסיף חצי תקן לפיקוח רישוי עסקים בשנת 2017.

5. מוכנות מחלקת רישוי עסקים לכניסת הרפורמה ברישוי עסקים.

הרפורמה ברישוי עסקים אושרה בכנסת בשנת 2010 ונכנסה לתוקף באופן הדרגתי החל מחודש נובמבר 2013.

הרפורמה נועדה בראש ובראשונה להסיר חסמים בפני בעלי העסקים ולהביא למינוף העסקים באופן שיתרום לחוסן ולאיתנות הכלכלית של הרשויות.

הרפורמה מבוססת על ארבעה ערכים :

יעילות	שקיפות	הוגנות	זמינות
הטמעת שינויים בצו הרשות	פרסום דרישות הרישוי באתר	מינוי גורם השגה	הקמת עמדת עיון

ערך היעילות : מטרתו לאפשר לבעלי העסקים להתנהל ביעילות מול תהליך הרישוי.

ערך השקיפות : מטרתו לאפשר לבעלי העסקים להבין באופן הפשוט ביותר את הדרישות שהם נדרשים לעמוד בהן כתנאי לקבלת רישיון העסק או לחידוש הרישיון.

ערך ההוגנות : מטרתה לאפשר לבעלי העסקים תהליך הוגן המאפשר התערבות בעלי תפקידים בכירים לבחינת התייחסותם וערעוריהם במהלך תהליך הרישוי.

ערך הזמינות : מטרתה לאפשר לבעלי העסקים ולציבור ברשות גישה ישירה ונוחה לקבלת מידע באופן שיה נגיש לכול אחד.

ליישום הרפורמה, המבוססת על ארבעת הערכים הנ"ל, הרשות מחויבת להיערך במספר תחומים :

- ✓ פרסום מדיניות רישוי עסקים ברשות באתר האינטרנט של המועצה.
- ✓ מינוי גורם השגה ברשות.
- ✓ הטמעת השינויים בצו רישוי עסקים, הכולל הפעלת מסלול רישוי מזורז
- ✓ אכיפה והטלת קנסות
- ✓ הקמת עמדת עיון במועצה.

נכון ליום עריכת דו"ח ביקורת זה, המועצה לא סיימה אף אחת מהמשימות שהינה מחויבת לבצע להשלמת היערכותה לרפורמה.

המלצת הביקורת

הרפורמה נכנסה לתוקף כבר בשנת 2013, ויישום הרפורמה הינו מחייב ואינו בגדר המלצה, לכן המועצה (רשות הרישוי) מחויבת להשלים את היערכותה באופן מידי, וליישם את הרפורמה כלשונה.

תגובת המבוקרים

הרפורמה נמצאת עדיין בתהליך הטמעה אשר תושלם עד 31/12/2017.

6. תיקון ליקויים ויישום המלצות דו"ח האגף לרישוי עסקים ואתרי רחצה. ביום 20 יוני 2012 ביקר במועצה מר אשר גרנר ראש אגף רישוי עסקים ואתרי רחצה במשרד הפנים. ביום 3 יולי 2012 הגיע למועצה סיכום הביקור שכלל המלצות לתיקון ליקויים והשלמות נדרשות לסיום ההערכות לקראת כניסת הרפורמה ברישוי העסקים.

להלן טבלה המתארת את הליקויים והטיפול שנעשה לתיקון הליקויים:

מספר סעיף	פרטים	תוקן/ לא תוקן	הסבר/ תגובת המבוקרים
1	מינוי פקח לבריכות שחיה.	לא תוקן	מנהל אגף יגיש הצעה לשנת 2017- יש למנות פקח כחלק מפעילות פקח רישוי עסקים
2	לפעול להוצאת רישיון עסק להשכרת הקלנועים.	תוקן חלקית	בהיעדר אישור כב"ה נחתם הסכם על אבני דרך בין כב"ה למנהלת הפארק לקיום התנאים
3	כתיבת מפרט אחיד רשותי ובין השאר מדיניות ראש הרשות, חוקי עזר וכו'.	לא תוקן	עדיין לא הושלם נמצא בכתיבה
4	העלאת הפרטים למערכת מידע רשותית	לא תוקן	ישולם ע"י העלאת לינק לאתר הרשות (נמצא בטיוטה – יושלם עד סוף)
5	מינוי וועדת השגה.	לא תוקן	
6	התארגנות והיערכות לטיפול בעסקים במסלול מזורז.	תוקן	ערוך ומוכן ממתין לאישור משרד הפנים
7	התארגנות הרשות לשינוי תוקף הרישיון.	לא תוקן	הושלם חלקית- היתר יושלם עד סוף שנת 2017
8	התארגנות הרישות לקנסות מנהליים למסלול מזורז.	לא תוקן	אין כוונה בשלב זה בהיעדר פקח לאכיפה
9	הצבת עמדת עיון (למערכת ממוחשבת) למקבלי השירות המגיעים למחלקת רישוי עסקים.	לא תוקן	אין כוונה

7. סיכום והמלצות

- 7.1 תגבור מחלקת רישוי עסקים במזכירה שתועסק במשרה חלקית.
- 7.2 הכשרת עובד נוסף למילוי מקום מנהל מחלקת רישוי עסקים .
- 7.3 הכנת נוהל עבודה מקיף שיפרט את הליך מתן רישיון עסק, אשר יגדיר את תפקידיהם ותחום אחריותם של העוסקים בתחום רישוי עסקים.
- 7.4 העלאת כל המידע הקשור לרישוי עסקים לאתר המועצה :
  - הסבר על תהליך הרישוי.
  - רשימת המסמכים והאשורים הנדרשים.
  - טפסים שימושיים .
  - קישור לתשלום אגרות באופן מקוון.
  - מידע על סטטוס הטיפול בבקשה .
  - רשימת העסקים בעלי רישיון עסק.
  - רשימת העסקים שאין להם רישיון עסק.
- 7.5 הכנת תכנית עבודה שנתית.
- 7.6 סנכרון מידע עם מחלקת הגביה ומחלקת הנדסה לצורך איתור עסקים חדשים טעוני רישוי
- 7.8 הפעלת צעדי אכיפה נגד עסקים ללא רישיון שלא יעשו צעדים ממשים להשגת רישיון עסק.
- 7.9 השלמת היערכות המועצה בכלל ורשות הרישוי בפרט להוראות הרפורמה ברישוי עסקים ויישומה כנדרש.

בברכה,

זועבי עלא אלדין – רו"ח

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור